RETTENS DOM (Tredje Afdeling)

27. februar 2003 *

I sag T-61/01,

Vendedurías de Armadores Reunidos, SA, Huelva (Spanien), ved abogados J.-R. García-Gallardo Gil-Fournier og D. Domínguez Pérez,

sagsøger,

mod

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved S. Pardo Quintillán, som befuldmægtiget, bistået af abogado J. Guerra Fernández,

sagsøgt,

* Processprog: spansk.

angående en påstand om erstatning for det tab, sagsøgeren har lidt som følge af den ulovlige suspension af den støtte, der var tildelt projekt SM/ESP/18/93 for det blandede selskab, der driver fiskeri,

har

DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS RET I FØRSTE INSTANS
(Tredje Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, K. Lenaerts, og dommerne J. Azizi og M. Jaeger,
justitssekretær: ekspeditionssekretær J. Palacio González,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 7. november 2002,

afsagt følgende

Dom

De relevante retsregler

1 Rådet vedtog den 18. december 1996 forordning (EØF) nr. 4028/86 om fællesskabsforanstaltninger til forbedring og tilpasning af fiskeri- og akvakulturstrukturerne (EFT L 376, s. 7). Denne forordning, som senere er ændret ved Rådets forordning (EØF) nr. 3944/90 af 20. december 1990 (EFT L 380, s. 1),

Rådets forordning (EØF) nr. 2794/92 af 21. september 1992 (EFT L 282, s. 3) og Rådets forordning (EØF) nr. 3946/92 af 19. december 1992 (EFT L 401, s. 1), bestemmer i afsnit VIa (artikel 21a-21d), at Kommissionen kan yde forskellige former for finansiel fællesskabsstøtte til projekter for blandede selskaber, som driver fiskeri, med et beløb, der afhænger af de pågældende fartøjers tonnage og alder, forudsat at projekterne overholder de i forordningen fastsatte betingelser.

2 Et »blandet selskab« er i artikel 21a i forordning nr. 4028/86 defineret som følger:

»I dette afsnit forstås ved et blandet selskab et privatretligt selskab, for hvilket der er indgået en aftale om blandet selskab mellem en eller flere redere i Fællesskabet og en eller flere partnere i et tredjeland, med hvilket Fællesskabet opretholder forbindelser, når sigtet med selskabet er at udnytte og øge værdien af fiskeressourcerne i farvande, der henhører under disse tredjelandes overhøjhed og/eller jurisdiktion, med sigte på i første række at forsyne Fællesskabets marked.«

3 Artikel 21d, stk. 1 og 2, i forordning nr. 4028/86 fastsætter regler for indgivelse af anmodninger om finansiel støtte og for tildelingsproceduren vedrørende en sådan støtte. I samme bestemmelses stk. 3 er det anført, at støttemodtagere for projekter, til hvilke der er ydet finansiel støtte, skal indsende en periodisk rapport til Kommissionen og til medlemsstaten om det blandede selskabs virksomhed.

4 Artikel 44 i forordning nr. 4028/86 bestemmer:

»1. I tidsrummet for Fællesskabets intervention skal den myndighed eller det organ, der er udpeget hertil af den pågældende medlemsstat, på Kommissionens

anmodning tilsende denne alle bevisdokumenter og andre dokumenter, hvoraf det fremgår, at de finansielle eller andre betingelser, som er fastsat for hvert enkelt projekt, er opfyldt. Kommissionen kan efter fremgangsmåden i artikel 47 beslutte, at støtten skal suspenderes, nedsættes eller bortfalde,

— hvis projektet ikke gennemføres som planlagt, eller

— hvis visse af de fastsatte betingelser ikke er opfyldt, eller

— [...]

Beslutning herom meddeles den pågældende medlemsstat samt støttemodtageren.

Kommissionen tilbagesøger de beløb, hvis udbetaling ikke var eller ikke længere er berettiget.

2. Kommissionen vedtager efter fremgangsmåden i artikel 47 gennemførelsesbestemmelser til denne artikel.«

5 Artikel 47 i forordning nr. 4082/86 har følgende ordlyd:

»1. Når der henvises til fremgangsmåden i denne artikel, indbringer formanden sagen for Den stående Fiskeristrukturkomité, enten på eget initiativ eller efter anmodning fra en medlemsstats repræsentant.

2. Kommissionens repræsentant forelægger et udkast til foranstaltninger, der skal træffes. Komitéen afgiver udtalelse inden for en frist, som formanden kan fastsætte under hensyn til, hvor meget de forelagte spørgsmål haster [...]

3. Kommissionen vedtager foranstaltningerne, som straks finder anvendelse. Såfremt disse foranstaltninger ikke er i overensstemmelse med komitéens udtalelse, meddeles de omgående Rådet af Kommissionen; Kommissionen kan da i højst en måned efter denne meddelelse udsætte anvendelsen af foranstaltningerne. Rådet kan med kvalificeret flertal inden for en frist på en måned træffe andre foranstaltninger.«

6 Den 20. april 1988 vedtog Kommissionen forordning (EØF) nr. 1116/88 om gennemførelsesbestemmelser til beslutninger om støtte til projekter vedrørende fællesskabsforanstaltninger til forbedring og tilpasning af fiskeri- og akvakulturstrukturerne samt til indretning af beskyttede havområder (EFT L 112, s. 1).

7 Artikel 7 i forordning nr. 1116/88 bestemmer:

»Inden den i artikel 44, stk. 1, i forordning [...] nr. 4028/86 fastsatte procedure for suspension, nedsættelse eller bortfald af støtten indledes,

— underretter Kommissionen den medlemsstat, på hvis område projektet skal gennemføres, således at medlemsstaten kan tage stilling til sagen

— hører Kommissionen den kompetente myndighed, der skal tilsende den bevisdokumenterne

— opfordrer Kommissionen modtageren eller modtagerne til gennem nævnte myndighed eller organ at gøre rede for årsagerne til, at de fastsatte betingelser ikke er overholdt.«

8 Den 21. juni 1991 vedtog Kommissionen forordning (EØF) nr. 1956/91 om gennemførelsesbestemmelser til forordning nr. 4028/86 for så vidt angår foranstaltninger til tilskyndelse til oprettelse af blandede selskaber (EFT L 181, s. 1).

9 Artikel 5 i forordning nr. 1956/91 bestemmer, at den finansielle fællesskabsstøtte først udbetales, når det blandede selskab er oprettet i det pågældende tredjeland, og når de overførte fartøjer definitivt er slettet af Fællesskabets fortegnelse og er registreret i en havn i det tredjeland, hvor det blandede selskab har hovedsæde. Det tilføjes i bestemmelsen, at når fællesskabsstøtten helt eller delvist har form af

kapitaltilskud, kan en første rate på højst 80% af det samlede bevilgede tilskud udbetales, jf. dog ovennævnte betingelser. Anmodningen om udbetaling af den resterende del af tilskuddet skal være ledsaget af den første periodiske rapport om det blandede selskabs virksomhed. Denne anmodning skal senest indsendes tolv måneder efter datoen for den første udbetaling.

10 Ifølge artikel 6 i forordning nr. 1956/91 skal den i artikel 21d, stk. 3, i forordning nr. 4028/86 omhandlede periodiske rapport tilgå Kommissionen hver tolvte måned i tre på hinanden følgende år, indeholde de i bilag III til forordning nr. 1956/91 omhandlede oplysninger og indgives i den i samme bilag angivne form.

11 Del B i bilag I til forordning nr. 1956/91 indeholder en meddelelse, med overskriften »Vigtigt«, som har følgende ordlyd:

»Ansøgeren/ansøgerne gøres opmærksom på, at et blandet selskab, for at kunne få tildelt en præmie i henhold til forordning (EØF) nr. 4028/86, ændret ved forordning [...] nr. 3944/90, i særdeleshed skal:

— vedrøre fartøjer med en længde mellem perpendikulærerne på over 12 m, som er teknisk egnede til det påtænkte fiskeri, har været i drift i over fem år, fører en medlemsstats flag og er registreret i en havn i Fællesskabet, men som definitivt overføres til det tredjeland, som det blandede selskab vedrører [...]

— være bestemt til at udnytte og i givet fald øge værdien af fiskeressourcer i farvande under det berørte tredjelands overhøjhed og/eller jurisdiktion

— i første række have til formål at forsyne Fællesskabets marked

— være oprettet på grundlag af en aftale om blandet selskab.«

12 Med udstedelsen af Rådets forordning (EØF) nr. 2080/93 af 20. juli 1993 om gennemførelsesbestemmelser til forordning (EØF) nr. 2052/88 for så vidt angår det finansielle instrument til udvikling af fiskeriet (EFT L 193, s. 1) og Rådets forordning (EF) nr. 3699/93 af 21. december 1993 om kriterier og betingelser for EF-strukturinterventioner inden for fiskeri, akvakultur og forarbejdning og afsætning af fiskerivarer og akvakulturprodukter (EFT L 346, s. 1) blev forvaltningen og finansieringen af de blandede selskaber lagt ind under det finansielle instrument til udvikling af fiskeriet (herefter »IFOP«).

13 Som det fremgår af særberetning nr. 18/98 fra Revisionsretten for De Europæiske Fællesskaber om EF-foranstaltninger til fremme af oprettelse af blandede selskaber i fiskerisektoren med Kommissionens svar (EFT 1998 C 393, s. 1, punkt 16), er de vigtigste konsekvenser af, at politikken med støtte til blandede selskaber er blevet lagt ind under IFOP følgende:

»[D]et er [...] derfor nu medlemsstaterne, der skal udvælge de projekter, der skal finansieres inden for rammerne af de samlede tildelinger, der er fastsat i de

operationelle programmer. Det er også medlemsstaterne, der skal forvalte og overvåge projekterne, herunder udbetale beløbene til modtagerne og følge op på de projekter, der er blevet godkendt. Når de operationelle programmer først er godkendt, skal Kommissionen nu kun deltage i arbejdet i overvågningsudvalgene, godkende de finansieringsplaner og udgiftsanmeldelser, medlemsstaterne indsender, og på grundlag heraf udbetale de samlede forskud til medlemsstaterne.«

14 Ved forordning nr. 2080/93 blev forordning nr. 4028/86 og nr. 1116/88 ophævet med virkning fra den 1. januar 1994. Artikel 9, stk. 1, andet afsnit, første led, i forordning nr. 2080/93 bestemmer imidlertid, at forordning nr. 4028/86 samt gennemførelsesbestemmelserne hertil fortsat er gældende for støtteansøgninger, der er indgivet inden den 1. januar 1994.

15 Den 22. december 1994 vedtog Kommissionen med hjemmel i forordning nr. 3699/93 beslutning 94/930/EF om godkendelse af EF-programmet for strukturinterventioner inden for fiskeri, akvakultur og forarbejdning og afsætning af fiskerivarer og akvakulturprodukter i Spanien [mål nr. 5 a) uden for regioner under mål nr. 1 — perioden 1994-1999] (EFT L 364, s. 54). Det fremgår af beslutningens artikel 5, at de foranstaltninger, der er godkendt i 1994 i medfør af forordning nr. 4028/86, er omfattet af IFOP-finansieringen.

Faktiske omstændigheder

16 Den 13. august 1993 indgav Vendedurías de Armadores Reunidos SA (herefter »sagsøgeren«) via de spanske myndigheder en ansøgning til Kommissionen om finansiel fællesskabsstøtte. Ansøgningen var indgivet i henhold til forordning

nr. 4028/86 i forbindelse med et projekt for stiftelse af et spansk-mauritansk selskab med henblik på at drive fiskeri. I projektet var det forudsat, at fartøjerne Ydalsan og Yolanda de la Cinta skulle overføres til det blandede selskab Leminepeche, der var stiftet af sagsøgeren og en mauritansk selskabsdeltager, Mohamed Lemine Ould Cheigue, med henblik på at drive fiskeri.

17 Ved beslutning af 7. september 1994 (herefter »støttebeslutningen«) tildelte Kommissionen det i foregående præmis nævnte projekt (projekt SM/ESP/18/93, herefter »projektet«) en fællesskabsstøtte på maksimalt 1 698 440 ECU. Det var i denne beslutning forudsat, at Kongeriget Spanien skulle supplere fællesskabsstøtten med en støtte på 339 688 ECU.

18 I oktober 1996 fik sagsøgeren udbetalt 80% af den støtte, der var tildelt projektet.

19 Den 8. januar 1997 blev der afholdt en ekstraordinær generalforsamling i selskabet Leminepeche, hvorunder det på grund af de kommercielle og finansielle problemer, selskabet stod over for, blev besluttet at overføre fartøjerne Leminepeche 6 og Leminepeche 7 — tidligere Ydalsan og Yolanda de la Cinta — til Republikken Cameroun og overdrage dem til selskabet Peix Camerún SA.

20 I en skrivelse af 22. september 1997 til de spanske myndigheder redegjorde sagsøgeren for, hvorledes projektet var blevet ændret, og anmodede myndighederne om at underrette Kommissionen herom med henblik på, at Kommissionen gav tilladelse til den ændrede anvendelse af de to fartøjer.

21 Den 16. februar 1998 fremsendte de spanske myndigheder den i foregående præmis nævnte skrivelse til Kommissionen.

22 Den 11. september 1998 fremsendte sagsøgeren en anmodning til de spanske myndigheder om udbetaling af den resterende del af støtten. Anmodningen var ledsaget af en rapport om aktiviteterne i perioden mellem den 4. august 1997 og den 24. august 1998.

23 Den 2. december 1998 foretog Kommissionen en kontrol af projektet på sagsøgerens hjemsted i Huelva. Under denne kontrol viste det sig, at det blandede selskabs fartøjer havde fiskerilicenser, der var udstedt af Côte d'Ivoires myndigheder og omfattede perioden fra den 20. maj 1998 til den 19. maj 1999.

24 Den 13. januar 1999 fremsendte sagsøgeren via de spanske myndigheder en række yderligere oplysninger til Kommissionen, navnlig vedrørende selskabet Peix Camerún SA.

Den administrative procedure

25 I skrivelse af 4. juni 1999 stilet til sagsøgeren, og videresendt til denne den 28. juli 1999, meddelte generaldirektøren for Kommissionens Generaldirektorat »Fiskeri« (GD XIV), A. Cavaco, sagsøgeren, at ifølge de oplysninger, han rådede over, var den resterende del af støtten vedrørende projektet, der var finansieret af IFOP, blevet udbetalt den 15. oktober 1998 efter fremlæggelse af den første rapport om selskabets virksomhed, der vedrørte perioden mellem den 4. august 1997 og den 24. august 1998. Efter at have gentaget ordlyden af støttebeslutningen og

indholdet af sagsøgerens skrivelse af 22. september 1997 anførte han, at det under den kontrol på stedet, der var foretaget den 2. december 1998, havde vist sig, at overførslen af de af projektet berørte fartøjer fra Mauritanien til Cameroun var begrundet, men at kontrollen også havde vist, at de pågældende fartøjer drev fiskeri i Côte d'Ivoires farvande i henhold til en fiskerilicens, der var udstedt for perioden mellem den 20. maj 1998 og den 19. maj 1999. Ifølge Kommissionen udgjorde dette en tilsidesættelse af forordning nr. 4028/86 og nr. 1956/91, idet det i de nævnte forordninger er fastsat, at et blandet selskab skal have til formål at udnytte fiskeressourcerne i det tredjeland, der er nævnt i beslutningen om ydelse af støtten. Han meddelte, at Kommissionen derfor i henhold til artikel 44, stk. 1, i forordning nr. 4028/86 havde besluttet at nedsætte den støtte, der oprindeligt var ydet til projektet, under hensyntagen til den periode, hvor ovennævnte fartøjer faktisk havde drevet fiskeri i Mauritaniens og Camerouns farvande. I den forbindelse anmodede han sagsøgeren om at fremsende oplysninger vedrørende den pågældende periode og meddelte sagsøgeren, at såfremt han ikke modtog de pågældende oplysninger inden for en frist på 30 dage, ville han se sig nødsaget til at pålægge Kommissionens tjenestegrene at fortsætte proceduren for nedsættelse, idet der var formodning for, at fartøjerne aldrig havde drevet fiskeri i Mauritaniens og Camerouns farvande.

26 En kopi af skrivelsen af 4. juni 1999 blev samme dag sendt til Almécija Cantón, generaldirektør med ansvar for fiskeristrukturerne og fiskerimarkederne i det spanske landbrugs-, fiskeri- og fødevareministeriums Generalsekretariat for Havfiskeri.

27 I en skrivelse af 3. juni 1999, der blev fremsendt pr. telefax til Kommissionen den 7. juni 1999, meddelte de spanske myndigheder, at den dokumentation, der var fremsendt til Kommissionen efter kontrollen i december 1998, i tilstrækkelig grad godtgjorde, at projektet var blevet gennemført som forudsat. Myndighederne understregede, at det var vigtigt, at den resterende del af støtten blev udbetalt hurtigt, og anmodede Kommissionen om, at den, om fornødent, gav myndighederne meddelelse om de omstændigheder, der var til hinder for en sådan udbetaling, således at myndighederne kunne underrette de berørte herom og afklare eventuelle tvivlsspørgsmål.

28 Ved telefax af 26. august 1999 anmodede sagsøgerens advokater Kommissionen om, at fristen for indgivelse af bemærkninger vedrørende skrivelsen af 4. juni 1999 blev forlænget til den 10. september 1999.

29 Som bilag til en skrivelse af 5. oktober 1999 fra sagsøgerens advokater fremsendte sagsøgeren sine kommentarer til skrivelsen af 4. juni 1999 til Kommissionen. Sagsøgeren anførte navnlig, at de fiskerilicenser, Côte d'Ivoires myndigheder havde udstedt, aldrig var blevet anvendt. Sagsøgeren anmodede desuden om et møde med Kommissionens tjenestegrene, således at sagsøgeren kunne fremkomme med nærmere oplysninger, hvorved sagen kunne blive afsluttet. Dette møde blev afholdt den 22. oktober 1999.

30 Den 21. december 1999 fremsendte sagsøgerens advokater til Kommissionen kopier af fiskeritilladelserne vedrørende perioden fra maj 1998 til april 1999, hvoraf det fremgik, at det blandede selskabs fartøjer i den pågældende periode havde drevet fiskeri i Camerouns og ikke i Côte d'Ivoires fiskerizone.

31 Ved beslutning af 15. juni 2000 ændrede Kommissionen støttebeslutningen, idet den i overskriften for projektet satte udtrykket »det spansk-camerounske blandede selskab« i stedet for udtrykket »det blandede spansk-mauritanske selskab« og med hensyn til selskabsdeltageren fra et tredjeland erstattede navnet Mohamed Lemine Ould Cheigue med selskabet Peix Camerún SA.

32 Ved skrivelse af 17. juli 2000 meddelte sektionschef Bruyninckx i Generaldirektoratet for Fiskeri Angel Barrios fra det spanske Generalsekretariat for Havfiskeri, at i lyset af Kommissionens undersøgelser og ud fra en gennemgang af den dokumentation, sagsøgeren havde fremsendt, fandt Kommissionen, at den resterende del af støtten kunne udbetales. Han meddelte endvidere, at Kommissionen havde vedtaget beslutningen af 15. juni 2000.

33 En kopi af den i den foregående præmis omhandlede skrivelse blev tilstillet sagsøgeren og dennes advokater.

34 Den 25. september 2000 udbetalte Generaldirektoratet for den Spanske Statskasse sagsøgeren den resterende del af støtten.

Retsforhandlinger

35 Ved stævning indleveret til Rettens Justitskontor den 15. marts 2001 har sagsøgeren anlagt nærværende sag.

36 På grundlag af den refererende dommers rapport har Retten (Tredje Afdeling) besluttet at indlede den mundtlige forhandling. Retten har som en foranstaltning med henblik på sagens tilrettelæggelse anmodet parterne om at fremlægge visse dokumenter og besvare visse spørgsmål. Parterne har efterkommet disse anmodninger inden for de fastsatte frister.

37 Parterne har afgivet mundtlige indlæg og besvaret spørgsmål fra Retten under retsmødet den 7. november 2002.

Parternes påstande

38 Sagsøgeren har nedlagt følgende påstande:

— Sagen antages til realitetsbehandling.

— I medfør af Rettens fulde prøvelsesret og på grundlag af påstandene i stævningen tilpligtes Kommissionen at betale sagsøgeren erstatning for det tab, sagsøgeren har lidt som følge af den forsinkede udbetaling af en del af støtten.

— Kommissionen tilpligtes at betale sagens omkostninger.

39 Kommissionen har nedlagt følgende påstande:

— Det fastslås, at det er åbenbart, at Kommissionen skal frifindes.

— Sagsøgeren tilpligtes at betale sagens omkostninger.

Realiteten

40 Det bemærkes indledningsvis, at efter fast retspraksis forudsætter et ansvar for Fællesskabet uden for kontraktforhold, at sagsøgeren beviser, at en række kumulative betingelser er opfyldt, nemlig at den adfærd, der lægges den berørte institution til last, har været retsstridig, at der foreligger et virkeligt tab, og at der er årsagssammenhæng mellem denne adfærd og det påståede tab (jf. bl.a. Domstolens dom af 29.9.1982, sag 26/81, Oleifici Mediterranei mod EØF, Sml. s. 3057, præmis 16, og Rettens dom af 11.7.1996, sag T-175/94, International Procurement Services mod Kommissionen, Sml. II, s. 729, præmis 44, samt af 29.1.1998, sag T-113/96, Dubois et Fils mod Rådet og Kommissionen, Sml. II, s. 125, præmis 54).

41 Sagsøgeren har gjort gældende, at alle disse betingelser er opfyldt i den foreliggende sag.

42 Retten finder, at der først skal tages stilling til sagsøgerens synspunkt om, at Kommissionens adfærd har været retsstridig.

43 Med henvisning til bestemmelserne i artikel 44 og 47 i forordning nr. 4028/86 og i artikel 7 i forordning nr. 1116/88 og til, hvor vigtigt det i henhold til retspraksis (Domstolens dom af 15.10.1999, sag C-10/98 P, Le Canne mod Kommissionen, Sml. I, s. 6831, præmis 25) er, at de pågældende bestemmelser overholdes, har sagsøgeren anført, at i den foreliggende sag har Kommissionen tilsidesat disse bestemmelser i to henseender.

44 Det sagsøgende selskab har for det første anført, at det indgav sin anmodning om udbetaling af den resterende del af støtten den 11. september 1998, og at anmodningen blev fulgt op derved, at selskabet fremsendte de yderligere oplysninger, Kommissionen havde anmodet om i forbindelse med dens kontrol på stedet i december 1998. Kommissionen reagerede herefter først den 4. juni 1999, hvor Kommissionen tilstillede sagsøgeren en skrivelse, hvori den anførte, at den påtænkte at fortsætte den verserende procedure for nedsættelse af støtten. Kommissionen havde imidlertid ikke forinden underrettet de spanske myndigheder og sagsøgeren om, at den påtænkte at indlede en procedure for suspension eller nedsættelse af støtten, hvilket ifølge sagsøgeren udgør en tilsidesættelse af artikel 7 i forordning nr. 1116/88.

45 Sagsøgeren har for det andet anført, at de skrivelser, hvori Kommissionen meddelte sagsøgeren, at proceduren for nedsættelse af støtten ville blive fortsat, må antages at indeholde en stiltiende beslutning om suspension af støtten som omhandlet i artikel 44, stk. 1, i forordning nr. 4028/86. Ifølge sagsøgeren burde beslutningen om suspension af støtten være truffet i henhold til artikel 44 og 47 i forordning nr. 4028/86 og artikel 7 i forordning nr. 1116/88 (Domstolens dom af 25.5.2000, sag C-359/98 P, Ca'Pasta mod Kommissionen, Sml. I, s. 3977, præmis 26-35).

46 Sagsøgeren vil ikke afvise, at Kommissionen skal suspendere eller nedsætte støtten, såfremt der er tvivl om, hvorvidt formålene med projektet er blevet overholdt. Sagsøgeren har heller ikke bestridt, at de undersøgelser, der er nødvendige som følge af, at der opstår mistanke om uregelmæssigheder, kan medføre en forsinkelse med hensyn til udbetalingen af den resterende del af støtten. Sagsøgeren har imidlertid anført, at såfremt Kommissionen som følge af de undersøgelser, den foretog fra september 1998 til december 1998, ønskede mere tid med henblik på en mere dybtgående undersøgelse af de yderligere oplysninger, der blev meddelt den i december 1998 og i januar 1999 vedrørende den virksomhed, det blandede selskabs fartøjer udførte, burde den have vedtaget en beslutning om suspension af støtten under overholdelse af de herom fastsatte proceduremæssige og formelle regler, henset til den økonomiske interesse såvel for Fællesskabet som for den støttemodtagende virksomhed, og ikke straks anvende en procedure for nedsættelse.

47 Sagsøgeren har konkluderet, at det var retsstridigt, at Kommissionen suspenderede støtten i perioden fra december 1998, hvor der burde være truffet en beslutning om suspension af støtten, til den 25. september 2000, hvor den resterende del af den pågældende støtte blev udbetalt.

48 Retten skal indledningsvis understrege, at sagsøgerens bemærkninger under den skriftlige forhandling vedrører to helt præcise klagepunkter, nemlig for det første, at Kommissionen indledte proceduren for nedsættelse af støtten under tilsidesættelse af artikel 7 i forordning nr. 1116/88, og for det andet, at Kommissionen besluttede at suspendere den resterende del af støtten uden at følge den procedure, der er fastsat i artikel 44 og 47 i forordning nr. 4028/86 og i artikel 7 i forordning nr. 1116/88.

49 Under retsmødet rejste sagsøgeren kritik af Kommissionens langsommelige afvikling af den administrative procedure og af Kommissionens mangelfulde sagsbehandling, set under ét. Sagsøgeren kritiserede endvidere Kommissionen for, at den i den foreliggende sag har tilsidesat de retningslinjer, som den har pålagt sig selv med hensyn til betalingsfrister. Disse kritiske bemærkninger, som udgør et nyt anbringende i forhold til de argumenter, der er fremført i stævningen, må imidlertid afvises, jf. artikel 48, stk. 2, i Rettens procesreglement.

50 Der skal herefter tages stilling til, om de to klagepunkter, sagsøgeren har fremført i sine skriftlige indlæg til støtte for, at Kommissionens adfærd i den foreliggende sag har været retsstridig, er begrundede.

51 Det første klagepunkt vedrører den omstændighed, at Kommissionen i skrivelsen af 4. juni 1999 meddelte sagsøgeren og de spanske myndigheder, at en procedure for nedsættelse var i gang, hvorimod Kommissionen ikke forinden havde

underrettet dem om, at den påtænkte at indlede en sådan procedure eller en procedure for suspension af støtten. Ifølge sagsøgeren har Kommissionen herved tilsidesat artikel 7 i forordning nr. 1116/88.

52 Hertil bemærkes, at det fremgår af artikel 7 i forordning nr. 1116/88, at Kommissionen, inden den indleder »den i artikel 44, stk. 1, i forordning [...] nr. 4028/86« fastsatte procedure for nedsættelse af støtten, »underretter [...] den medlemsstat, på hvis område projektet skal gennemføres, således at medlemsstaten kan tage stilling til sagen«, »hører [...] den kompetente myndighed, der skal tilsende den bevisdokumenterne«, og »opfordrer [...] modtageren eller modtagerne til gennem nævnte myndighed eller organ at gøre rede for årsagerne til, at de fastsatte betingelser ikke er overholdt« (jf. ovenfor i præmis 7). Artikel 44, stk. 1, i forordning nr. 4028/86 henviser til »fremgangsmåden i artikel 47« (jf. ovenfor i præmis 4). Forordningens artikel 47, stk. 1, fastsætter, at »[n]år der henvises til fremgangsmåden i denne artikel, indbringer formanden sagen for Den Stående Fiskeristrukturkomité, enten på eget initiativ eller efter anmodning fra en medlemsstats repræsentant« (jf. ovenfor i præmis 5). I bestemmelsens stk. 2 er det fastsat, at »Kommissionens repræsentant forelægger et udkast til foranstaltninger, der skal træffes«, hvorom »[k]omitéen afgiver udtalelse inden for en frist, som formanden kan fastsætte under hensyn til, hvor meget de forelagte spørgsmål haster« (jf. ovenfor i præmis 5).

53 Det fremgår af de bestemmelser, som er gengivet i den foregående præmis, at fremgangsmåden efter artikel 7 i forordning nr. 1116/88 svarer til den, som indledes med, at formanden indbringer sagen for Den Stående Fiskeristrukturkomité med henblik på, at komitéen afgiver udtalelse om det udkast til foranstaltninger, som Kommissionen vil træffe. Kommissionen skal således, for at overholde bestemmelsen, opfylde de deri fastsatte forpligtelser, inden sagen eventuelt indbringes for komitéen.

54 Det fremgår af sagsøgerens skriftlige indlæg, at selskabet foreholder Kommissionen, at den i det foreliggende tilfælde ikke som krævet i henhold til første og tredje led i artikel 7 i forordning nr. 1116/88 underrettede den berørte medlemsstat, i dette tilfælde Kongeriget Spanien, om, at den ville indlede

proceduren for nedsættelse af støtten, eller opfordrede sagsøgeren til, før indledningen af nævnte procedure, gennem de spanske myndigheder at gøre rede for årsagerne til den hævdede manglende overholdelse af de betingelser, der var fastsat i beslutningen om tildeling. Sagsøgeren bestrider derimod ikke, at Kommissionen i den foreliggende sag har overholdt forpligtelsen i artikel 7, andet led, i forordning nr. 1116/88 til i rette tid at høre den kompetente myndighed, der skulle tilsende den bevisdokumenterne.

55 Retten skal herefter afgøre, om sagsøgerens kritik, hvorefter Kommissionen har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til første og tredje led i artikel 7 i forordning nr. 1116/88, er berettiget.

56 I denne forbindelse må Retten efter en gennemgang af skrivelsen af 4. juni 1999 (jf. ovenfor i præmis 25) konstatere, at Kommissionen, på baggrund af oplysninger, som kom frem under dens kontrol på stedet den 2. december 1998, og hvorefter der var formodning for, at det blandede selskabs fartøjer i strid med de gældende bestemmelser drev fiskeri i Côte d'Ivoires farvande, meddelte sagsøgeren, at den i overensstemmelse med artikel 44, stk. 1, i forordning nr. 4028/86 havde besluttet at nedsætte den støtte, der oprindeligt var tildelt projektet. Med henblik på den påtænkte nedsættelse anmodede Kommissionen sagsøgeren om inden 30 dage at fremsende oplysninger vedrørende den periode, hvor ovennævnte fartøjer faktisk havde udøvet virksomhed i Mauritaniens og Camerouns fiskerizoner. I modsat fald ville Kommissionen se sig nødsaget til at fortsætte proceduren for nedsættelse. En kopi af den pågældende skrivelse blev tilstillet Almécija Cantón, der er en højt placeret tjenestemand i det spanske landbrugs-, fiskeri- og fødevareministerium med ansvar for fiskeristrukturerne og fiskerimarkederne, og med hensyn til hvem sagsøgeren ikke har bestridt, at han i den foreliggende sag er myndigheden i »den medlemsstat, på hvis område projektet skal gennemføres«, jf. artikel 7, første led, i forordning nr. 1116/88.

57 Efter at have anmodet om en yderligere frist fremsendte sagsøgeren ved skrivelse af 5. oktober 1999 fra sine advokater sine bemærkninger vedrørende skrivelsen af 4. juni 1999 til Kommissionen, hvori selskabet i det væsentlige anførte, at de fiskerilicenser, der var udstedt af Côte d'Ivoires myndigheder, aldrig var blevet

anvendt (jf. ovenfor i præmis 29). På sagsøgerens anmodning blev der desuden den 22. oktober 1999 afholdt et møde mellem sagsøgeren og Kommissionens tjenestegrene (jf. ovenfor i præmis 29). Efter dette møde tilstillede sagsøgeren gennem sine advokater den 21. december 1999 Kommissionen dokumenter vedrørende den virksomhed, det blandede selskabs fartøjer havde udøvet, og hvoraf det fremgik, at de pågældende fartøjer aldrig havde drevet fiskeri i Côte d'Ivoires farvande (jf. ovenfor i præmis 30).

58 Under hensyn til de oplysninger, der er nævnt i de to foregående præmisser, skal Retten understrege, at Kommissionen ganske vist, som sagsøgeren har anført i sine skriftlige indlæg, i skrivelsen af 4. juni 1999 henviste til »den igangværende procedure for nedsættelse«. Sagsøgeren har imidlertid ikke bestridt, at der ikke var indbragt et projekt med påtænkte foranstaltninger for Den Stående Fiskeristrukturkomité, da skrivelsen af 4. juni 1999 blev tilstillet Almécija Cantón og sagsøgeren, da sagsøgeren fremsendte sine bemærkninger vedrørende denne skrivelse til Kommissionen, da mødet mellem sagsøgeren og Kommissionens tjenestegrene blev afholdt den 22. oktober 1999, og da der den 21. december 1999 blev tilstillet Kommissionen yderligere oplysninger om den virksomhed, det blandede selskabs fartøjer udøvede.

59 Det må herefter fastslås, at de spanske myndigheder i rette tid blev underrettet om, at Kommissionen påtænkte at nedsætte støtten i overensstemmelse med artikel 44, stk. 1, i forordning nr. 4028/86. Det var ligeledes i rette tid til, at sagsøgeren har kunnet fremkomme med forklarende bemærkninger til de oplysninger, der var anført i skrivelsen af 4. juni 1999, og som gav Kommissionen holdepunkter for at antage, at den virksomhed, det blandede selskabs fartøjer udøvede, ikke var i overensstemmelse med de gældende bestemmelser. Dette bekræftes i øvrigt af, at sagen ikke blev indbragt for Den Stående Fiskeristrukturkomité, og at støtten ikke blev nedsat, idet Kommissionen fandt, således som det fremgår af dens skrivelse af 17. juli 2000 til de spanske myndigheder, til sagsøgeren og til dennes advokater, at under hensyntagen navnlig til »den dokumentation, støttemodtageren havde fremsendt«, kunne restbeløbet for støtten udbetales.

60 På baggrund af ovennævnte bemærkninger (præmis 52-59) må sagsøgerens klagepunkt, hvorefter Kommissionen har tilsidesat artikel 7 i forordning

nr. 1116/88, idet den ikke forud for afsendelsen af skrivelsen af 4. juni 1999 underrettede de spanske myndigheder og sagsøgeren om, at den påtænkte at indlede en procedure for nedsættelse af støtten, herefter forkastes.

61 Spørgsmålet om, hvorvidt Kommissionen har tilsidesat artikel 7 i forordning nr. 1116/88, idet der ikke forud for afsendelsen af skrivelsen af 4. juni 1999 blev givet oplysning om indledning af en procedure for suspension af støtten, må undersøges i forbindelse med de argumenter, sagsøgeren er fremkommet med som led i det andet klagepunkt, der er fremført til støtte for, at Kommissionen har handlet retsstridigt derved, at den i den foreliggende sag suspenderede støtten uden at iagttage den fastsatte procedure.

62 Med det andet klagepunkt har sagsøgeren gjort gældende, at i de forskellige skrivelser, hvori Kommissionen meddelte sagsøgeren, at den ville fortsætte proceduren for nedsættelse af støtten, har Kommissionen truffet en stiltiende beslutning om at suspendere støtten. En beslutning, hvorved en oprindeligt ydet støtte suspenderes, kan imidlertid ifølge sagsøgeren kun træffes under overholdelse af artikel 44 og 47 i forordning nr. 4028/86 og af artikel 7 i forordning nr. 1116/88, hvilket Kommissionen ikke har gjort i den foreliggende sag.

63 Der er i den forbindelse grund til at understrege, at selv om støtten er ydet i henhold til forordning nr. 4028/86, har den finansiering af projektet, der blev godkendt i 1994, i overensstemmelse med artikel 5 i Kommissionens beslutning af 22. december 1994 (jf. ovenfor i præmis 15) været omfattet af IFOP, således som det bekræftes af den oplysning, der findes i Kommissionens skrivelse af 4. juni 1999 (jf. ovenfor i præmis 25), og hvorefter projektet har været »finansieret af IFOP«.

64 Som anført ovenfor i præmis 13, indebærer den omstændighed, at forvaltningen og finansieringen af projektet er blevet lagt ind under IFOP, at udbetalingen af støtten henhørte under de spanske myndigheders ansvar for det samlede beløb,

den pågældende medlemsstat havde fået bevilget i henhold til EF-programmet for strukturinterventioner inden for fiskeri. Det dokument, sagsøgeren har fremlagt i sagen, og hvorved det attesteres, at den resterende del af støtten blev udbetalt den 25. september 2000, nævner i øvrigt Generaldirektoratet for den Spanske Statskasse som ordregiver.

65 De oplysninger, der er anført i de to foregående præmisser, adskiller derfor den foreliggende sag fra den sag, der var baggrunden for Rettens dom af 17. oktober 2002 (sag T-180/00, Astipesca mod Kommissionen, Sml. II, s. 3985), og som sagsøgeren henviste til under retsmødet. I den pågældende sag blev støtten, der var godkendt i 1993 og derfor ikke henhørte under IFOP, forvaltet umiddelbart af Kommissionen i den forstand, at Kommissionen var ansvarlig for dens udbetaling til den støttemodtagende virksomhed (jf. i denne retning punkt 9 i den ovenfor i præmis 13 nævnte særberetning fra Revisionsretten).

66 For så vidt angår den foreliggende sag, og som nærmere anført ovenfor i præmis 63 og 64, er det for det første en forudsætning for, at det kan fastslås, at Kommissionens beslutning om at suspendere støtten er ulovlig, at sagsøgeren har godtgjort, at Kommissionen enten har besluttet at suspendere den støtte fra IFOP, der svarede til projektet, eller pålagt de spanske myndigheder at suspendere udbetalingen af det resterende beløb af den støtte, der var ydet til det pågældende projekt. I givet fald skal Retten derefter undersøge, om den pågældende suspension eller påbuddet om suspension er foretaget i strid med de proceduremæssige regler, der er fastsat i den henseende.

67 I sine skriftlige indlæg har sagsøgeren anført, at »de skrivelser, hvorved Kommissionen har underrettet [sagsøgeren] om, at proceduren for nedsættelse af støtten ville blive fortsat [...] må fortolkes således, at de indeholdt en stiltiende beslutning om suspension af den finansielle fællesskabsstøtte«.

68 Det må imidlertid fastslås, at blandt de dokumenter, der var vedlagt sagsøgerens indlæg, er det kun i skrivelsen af 4. juni 1999, at der henvises til proceduren for nedsættelse. Denne skrivelse indeholder imidlertid ligeledes følgende oplysninger:

»Ifølge de oplysninger, Kommissionen råder over, er der med hensyn til det projekt, der finansieres af IFOP, foretaget udbetaling af den resterende del af støtten den 15. oktober 1998 efter fremlæggelse af den første rapport over aktiviteterne i perioden 4.8.97 — 24.8.98.«

69 Som Kommissionen har understreget i svarskriftet, fremgår det af det uddrag af skrivelsen af 4. juni 1999, der er gengivet i den foregående præmis, at Kommissionen på det pågældende tidspunkt mente, at den resterende del af støtten var blevet udbetalt. Dette uddrag er således til hinder for, at det kan antages, at Kommissionen på et tidligere tidspunkt havde besluttet at suspendere støtten. Uddraget er ligeledes til hinder for, at skrivelsen af 4. juni 1999 kan fortolkes således, at den indeholder en stiltiende beslutning om suspension af støtten. I modsætning til det synspunkt, sagsøgeren fremførte under retsmødet, adskiller ovennævnte skrivelse sig herved fra den skrivelse af samme dato, som Kommissionen tilstillede den virksomhed, der var sagsøger i den sag, som var baggrunden for dommen i sagen Astipesca mod Kommissionen, jf. ovenfor i præmis 65, og som Retten fortolkede således, at den indeholdt en beslutning om suspension af støtten, idet det fremgik af skrivelsen, at Kommissionen, som var direkte ansvarlig for udbetalingen af den støtte, der var omhandlet i den pågældende sag, havde meddelt, at den påtænkte at nedsætte den oprindelige støtte, og havde besluttet at indefryse udbetalingen af den resterende del af støtten, indtil sagsøgeren havde tiltrådt det forslag om nedsættelse af støtten, skrivelsen indeholdt.

70 Som en foranstaltning med henblik på sagens tilrettelæggelse har Retten anmodet Kommissionen om at fremlægge kopier af hele den brevveksling, der fandt sted mellem sagsøgeren, de spanske myndigheder og Kommissionen før den 4. juni 1999, for at den kan tage stilling til, om der er hold i sagsøgerens synspunkt om, at det administrative dossier indeholder skrivelser svarende til dem, der er omhandlet i den del af sagsøgerens indlæg, der er gengivet ovenfor i præmis 67.

71 Som svar på et spørgsmål herom i retsmødet indrømmede sagsøgeren, at der blandt de dokumenter, Kommissionen har fremlagt som led i denne foranstaltning med henblik på sagens tilrettelæggelse, ikke findes nogen skrivelse fra Kommissionen, der indeholder en beslutning om suspension af støtten fra IFOP til projektet eller et sådant påbud over for de spanske myndigheder.

72 Sagsøgeren har imidlertid gjort gældende, at Kommissionens skrivelse af 17. juli 2000 til de spanske myndigheder, hvori Kommissionen anførte, at den i lyset af sine undersøgelser og en gennemgang af de dokumenter, sagsøgeren havde fremsendt, fandt, at den resterende del af støtten kunne udbetales, viser, at der må findes en tidligere beslutning fra Kommissionen om suspension af støtten.

73 Hertil bemærkes, at det fremgår af de dokumenter, Kommissionen har fremlagt som led i den ovenfor i præmis 70 nævnte foranstaltning med henblik på sagens tilrettelæggelse, at skrivelsen af 17. juli 2000 udgør Kommissionens svar på en skrivelse af 10. juli 2000 fra de spanske myndigheder, hvori de i betragtning af, at Kommissionen i skrivelsen af 15. juni 2000 (jf. ovenfor i præmis 31) havde ændret beslutningen om ydelse af støtten uden at nedsætte den, anmodede Kommissionen om over for dem at bekræfte, at den pågældende oplysning indebar, at støtten kunne udbetales i sin helhed, og at myndighederne derfor i givet fald kunne udbetale den resterende del af støtten.

74 Herefter og henset til den sammenhæng, der er nærmere præciseret ovenfor i præmis 63 og 64, kan den oplysning, der er gengivet ovenfor i præmis 72, forklares med, at efter at de spanske myndigheder, som det påhvilede at udbetale støtten, ved skrivelsen af 4. juni 1999 fra Kommissionen blev underrettet om, at Kommissionen påtænkte at nedsætte støtten, foretrak de at suspendere udbetalingen af den resterende del af støtten, indtil resultatet af Kommissionens

undersøgelser forelå. Som følge af den anmodning om yderligere oplysninger, de spanske myndigheder fremkom med i deres skrivelse af 10. juli 2000, meddelte Kommissionen dem, at eftersom det på grundlag af de undersøgelser, Kommissionen havde foretaget, kunne fastslås, at projektet var blevet gennemført korrekt, var der intet til hinder for, at den resterende del af støtten kunne udbetales.

75 Den oplysning, der er nævnt ovenfor i præmis 72, og som var indeholdt i Kommissionens skrivelse af 17. juli 2000, kan følgelig ikke betragtes som et bevis på, at Kommissionen tidligere havde besluttet at suspendere støtten til projektet eller pålagt de spanske myndigheder at foretage sig noget tilsvarende.

76 I retsmødet henviste sagsøgeren endnu en gang til de spanske myndigheders skrivelse af 3. juni 1999 til Kommissionen (jf. ovenfor i præmis 27).

77 For så vidt som sagsøgerens henvisning til den i den foregående præmis nævnte skrivelse skal fortolkes som et forsøg på at bevise, at de spanske myndigheder er forpligtet til at indhente en forudgående godkendelse hos Kommissionen, før de kan udbetale tranche af en støtte, der er ydet til et projekt, og heraf at udlede, at der i mangel af en reaktion fra Kommissionens side på den pågældende skrivelse er tale om en stiltiende beslutning om suspension af støtten, bemærkes imidlertid, at det ikke fremgår af nogen lovbestemmelse eller af nogen omstændigheder i sagen, at nationale myndigheders udbetaling af tranche af en støtte er betinget af en godkendelse fra fællesskabmyndighedernes side. Under disse omstændigheder må ovennævnte skrivelse opfattes som en foranstaltning fra de spanske myndigheder med henblik på, at de i relation til den beslutning, det påhvilede dem at træffe vedrørende udbetalingen af den resterende del af støtten, kunne få klarlagt Kommissionens standpunkt med hensyn til, om projektet var blevet gennemført forskriftsmæssigt, henset til den dokumentation, der var fremsendt som følge af kontrollen på stedet i december 1998, og ikke som en anmodning om forudgående godkendelse med henblik på at kunne foretage en sådan betaling. Den omstændighed, at Kommissionen ikke har besvaret den pågældende skrivelse udtrykkeligt, kan følgelig ikke antages at udgøre en stiltiende beslutning om suspension af støtten eller et tilsvarende stiltiende påbud.

78 På baggrund af bemærkningerne ovenfor i præmis 63-77 må det herefter konkluderes, at sagsøgeren ikke har godtgjort, at Kommissionen i den foreliggende sag har suspenderet støtten. Sagsøgerens argument om, at Kommissionen har vedtaget en ulovlig beslutning om suspension af støtten, må følgelig antages at savne hold i virkeligheden. Argumentet må herefter forkastes.

79 Det følger af ovennævnte bemærkninger, at sagsøgeren ikke har godtgjort, at Kommissionen har udvist en retsstridig adfærd i den foreliggende sag.

80 Henset til, at betingelserne for, at Fællesskabet ifalder ansvar uden for kontraktforhold, er kumulative, må Kommissionen herefter frifindes, hvorved det er ufornødent at tage stilling til sagsøgerens argumenter vedrørende det lidte tab og årsagsforbindelsen.

Sagens omkostninger

81 I henhold til procesreglementets artikel 87, stk. 2, pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger, hvis der er nedlagt påstand herom. Da sagsøgeren har tabt sagen, og da Kommissionen har nedlagt en sådan påstand, bør sagsøgeren betale sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

RETTEN (Tredje Afdeling)

1) **Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber frifindes.**

2) **Sagsøgeren betaler sagens omkostninger.**

Lenaerts Azizi Jaeger

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 27. februar 2003.

H. Jung
Justitssekretær

K. Lenaerts
Afdelingsformand